

SANCTISSIMI
DOMINI NOSTRI
PII
DIVINA PROVIDENTIA
PAPÆ VII.
LITTERÆ ENCYCLICÆ
AD OMNES CATHOLICOS EPISCOPOS.

MATRITI MDCCC.
EX TYPOGRAPHIA VIDUÆ JOACHIMI IBARRA.
SUPERIORUM PERMISSU.

SANCTISSIMI

DOMINI NOSTRI

PII

DIVINA PROVIDENTIA

PAPAE VII

LITTERAE ENCYCLICAE

AD OMNES CATHOLICOS EPISCOPOS

MATRITI MDCCC
EX TYPOGRAPHIA VIDEJ JOACHIMI TABARA
SUPERIORUM PERMISSO

Næ is Martini illius, a quo nostræ olim Sedi tanta accessit laus, primum in affirmanda ac defendenda veritate fidem, in perferendis deinde laboribus & ærumnis parem fortitudinem nobis retulit. Civitate & Sede sua crudelissime pulsus, imperio, honore, fortunis omnibus spoliatus, statim ut locum quietis & tranquillitatis aliquem videbatur nactus, demigrare alio compulsus, affecta quamvis ætate & valetudine esset, ut nec pedibus ingredi posset, in longinquam adeo terram abstractus, quum acerbioris præterea exsiliî terror identidem ei proponeretur, quum nisi alicujus fuisset ei pietas & liberalitas opitulata, non habuisset, quo se, & paucos, qui se assectarentur aleret, quum ejus infirmitas & solitudo quotidie tentaretur; nunquam tamen a se ipse discessit, non ulla fuit deceptus fraude, nullo perturbatus metu, nulla spe delinitus, nullis incommodis nec periculis fractus, nullam ab eo ne litteram quidem, aut vocem exprimere inimici potuerunt, quæ non documento esset omnibus Petrum *ad hoc usque tempus, & semper in suis successoribus vivere, & judicium exercere, quod nemini dubium, atque omnibus adeo ætatibus apprime cognitum esse* (a) auctor valde bonus in Concilio Ephesino pronunciavit. Quanti vero faciendum illud est, & quo grati sensu animi memoria repetendum, quod eo fuit sane tempore PIO VI. mors à Deo donata (sic enim est dicendum potius quam vita erepta) quum nihil jam impedimento esset, quominus de Successore illius declarando rite deliberaretur? Recordamini Ven. Fr., quo eramus metu solliciti & suspensi, quum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & ipsi suis Sedibus ejecti, complures in custodiam traditi, aliquot ad necem expetiti, permulti mare trajicere summa hyeme coacti, rebus nudati suis, egentesque omnes, magno plerique intervallo a se disjuncti, quum viis ab hoste obsessis, nec litteræ illos inter commeare, nec ipsi quo vellent, oportuissetque adire, permitterentur, nunquam profecto videbantur convenire posse, ut Ecclesiæ orbitati succurrerent more institutoque majorum, si quis casus PIUM VI. perculisset, quem quotidie de vita dimicare audiebamus. Quis tum afflictis ac perditis prope rebus humano solum consilio atque ope nixus id sperare, quod singulari Dei benignitate evenit, fuis-

(a) Act. III.

[III]

set ausus, non ante e vita PIUM VI. excessurum, quam constituta ab ipso Pontificiorum post se habendorum comitiorum ratione, cuncta fere pacata Italia, comparatis omnibus, Cardinales frequentissimi Venetiis præsto essent futuri ad suffragium ferendum in carissimi in Christo Filii Nostri Francisci Hungariæ Regis Apostolici, & Bohemiæ Regis illustris, ac Romanorum Imperatoris Electi præsidio ac tutela? Agnoscant vel ex his homines frustra quemquam conari *Domum Dei* evertere, quæ est Ecclesia super Petrum, veritate, non solum nomine, petram, ædificatam; contra quam *portæ inferi non prævalebunt*, (a) *fundata enim est supra petram*. (b) Nemo unquam religionis Christianæ hostis fuit, quin bellum eodem tempore nefarium cum Petri cathedra gesserit, qua stante, illa cadere & labare nequeat: cujus Pontificum *ordinatione, & successione*, uti denunciat aperte omnibus S. Irenæus, (c) *ea, quæ est ab Apostolis in Ecclesia traditio, & veritatis præconatio, pervenit usque ad nos, & est plenissima hæc ostensio, unam & eandem vivificatricem fidem esse, quæ in Ecclesia ab Apostolis usque nunc sic conservata, & tradita in veritate*. Hac prorsus via grassati etiam sunt, qui nostra ætate nescio quam pestem ac labem falsæ philosophiæ supponere contenderunt ei philosophiæ (sic enim Christianam doctrinam rectissime appellant Græci præsertim Patres) quam Dei Filius, æterna ipsa sapientia, e cælo detulit, atque hominibus impertivit. Atqui *scriptum est*; pulchre omnino in eos Pauli ista jactantur; (d) *Perdam sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo: Ubi sapiens, ubi scriba, ubi inquisitor hujus sæculi? Nonne stultam fecit Deus sapientiam hujus mundi?* Quæ sane eo libentius commemoramus, Ven. Fratres, quod inde animus mirum in modum recreetur, & erigatur, & inflammetur ad nullum defugiendum laborem, nullam dimicationem pro Christi Ecclesia, quam Is Nobis, non solum non optantibus, sed ne cogitantibus quidem, quin multum reformidantibus, regendam, tuendam, ornandam, amplificandam tradidit, & commendavit: qui certe *idoneos nos faciet ministros novi testamenti, uti sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis*. Quamobrem *vestram nunc excito in commonitione sinceram mentem*, Ven. Fratres, quos hæc nimi-

(a) *Matth. 16.*(b) *Matth. 7.*(c) *Adv. Hæres. lib. 3. cap. 3.*(d) *Corinth. I. 1.*

rum cura, & sollicitudo pro sua quemque parte tangit, ut conspiretis nobiscum, ut vestrum in id studium, diligentiam, operam conferatis. Quod Christus precatus a Patre suo est, nunquam ex animo effluat; *Pater Sancte, serua eos in Nomine tuo, ut sint unum, sicut & Nos* *non pro eis (Apostolis scilicet) rogo tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me, ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & Ego in te, ut & ipsi in Nobis unum sint.* (a) Nostrum est maxime officium ejusmodi unitatem firmiter tenere, & vindicare, ut Cyprianus admonet, (de unitate Ecclesiae) quam intuens, ac demirans *credat mundus quia tu me misisti*; quod pergit orare Christus. Quamobrem Christi ipsius, qui Nobis adest, nec a nostro unquam latere discedit, nosque confirmat illis verbis; *non turbetur cor vestrum, neque formidet: creditis in Deum, & in Me credite*, (b) ejus auxilio, inquam, freti, communi studio, & alacritate ad communem salutem incumbamus. Urbes, Oppida, Agri, Civitates, Provinciae, Regna, Nationes per tot annos jam divexatae, afflictae, miserae, ac perditae solatium aliquod & remedium efflagitant: quod non aliunde quidem est, quam a Christi doctrina quaerendum, sperandumque. Nae qui ab illa alieno adhuc sunt animo, eos possumus confidentia majore nunc Augustini vocibus lacessere: (c) *dent exercitum talem, quales doctrina Christi esse milites jussit; dent tales provinciales, tales maritos, tales conjuges, tales parentes, tales filios, tales dominos, tales servos, tales reges, tales judices; denique debitorum ipsius fisci redditores, & exactores, quales esse praecipit doctrina Christiana, quod cum efficere nequeant, non dubitent eam confiteri magnam, si obtemperetur, salutem esse reipublicae.* Nostri ergo muneris & officii est, Vener. Fratres, hominibus, gentibus laborantibus succurrere, mala, quorum cogitatio lacrymas commovet, quaeque premunt, quaeque impendent, ab omnium cervicibus depellere: nam *dedit Christus pastores, & doctores ad consumptionem Sanctorum, in opus ministerii, in aedificationem corporis Christi: donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis Filii Dei.* (d) A qua opera navanda si quid forte quemquam nostrum deterreat, aut impediat, aut retardet; quo se flagitio ille ac scelere adstringet!

(a) Joann. 17.

(b) Joann. 15.

(c) Lib. 83. quaest.

(d) Ephes. 4.

[V]

Vos itaque, Ven. Fratres, oramus primum omnium & obsecramus, hortamur, & monemus, atque adeo vobis mandamus, ut nihil vigilantiae, nihil diligentiae, nihil curae, nihil plane laboris praetermittatis, quo *depositum custodiatis* doctrinae Christi; ad quod perdendum nostis, quanta conjuratio, & a quibus facta sit. Ne quem ante in Clerum adsciscatis, ne cui omnino *dispensationem* credatis *mysteriorum Dei*, ne quem confessiones audire, aut conciones habere patiamini, ne cui curationem, aut munus quodcumque deferatis, quam sedulo expendatis & excutiatis, lenteque *probetis spiritus, utrum ex Deo sint*. Quandoquidem utinam non usu didicerimus, quam haec aetas magnam *pseudo-apostolorum* copiam effuderit, qui sunt *operarii subdoli transfigurantes se in Apostolos Christi*, a quibus, nisi prospiciamus, *nae sicut serpens Evam seduxit astutia sua; ita corrumpentur sensus fidelium, & excident a simplicitate, quae est in Christo.* (a) Atque universo quidem gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos attendere vos oportet, sed omnium maxime paterni amoris, benevolentiaeque vestrae vigilantiam, studium, industriam, operam pueri sibi, & adolescentes deprecant: quos cum exemplo suo Nobis, tum oratione Christus tam vehementer commendavit; (b) quorum in teneris animis inficiendis, & corrumpendis omnes contendunt nervos, qui res privatas, & publicas evertere divina, & humana jura omnia permiscere sunt moliti, spem in eo maximam nefaria cogitata perficiendi collocantes. Neque hos enim fugit, mollis cerae instar illos esse, qui tractari facile, & in quamlibet partem flecti, & fingi possint: quam vero formam semel susceperint, eam, quum aetate progressi obduruerint, pertinacissime retinent, aliamque respuunt; ex quo tritum illud omnium sermone e divinis litteris proverbium: *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* (c) Nolite ergo committere Ven. Frat., ut filii hujus saeculi prudentiores, quam filii lucis in generatione sua sint. Quibus viris regendi in seminariis, & collegiis tradantur pueri, & adolescentes; quibus disciplinis imbuantur; qui deligantur in lycæis magistri; quæ scholæ habeantur, etiam atque etiam considerate, pervestigate sedulo, odoramini, lustrate omnia: excludite, arcete ra-

(a) 2. Cor. II.

(c) Prov. 22.

(b) Matth. 19. Marc. 10. Luc. 18.

*paces lupos non parcentes innocentium agnorum gregi, ac si quo forte irrepserint, eos inde extrudite, exterminate protinus secundum potestatem, quam dedit vobis Dominus in edificationem. (a) Quæ sane potestas vel in ea, quæ capitalior sit, excindenda peste, librorum scilicet, ut a Nobis tota expromatur, postulat ipsa etiam Ecclesiæ salus, reipublicæ, Principum, mortalium omnium, quam vita nostra multo cariorem & potioem habere debemus. Quo de argumento copiose apud vos & accurate egit fel. record. Prædecessor Noster Clemens XIII. in suis Apostolicis litteris in forma Brevis ad vos die 25. Nov. ann. 1766. datis. Neque illos modo libros extorquendos de hominum manibus, delendos penitus, & comburendos dicimus, quibus aperte doctrina Christi oppugnatur; sed etiam ac multo, magis omnium sunt mentes atque oculi ab iis prohibendi, qui occultius illud atque ex insidiis faciunt. Ad quos internoscendos tractatu longo, ut Cyprianus inquit de Unit. Ecclesiæ, & argumentis opus non est: probatio est ad fidem facilis compendio veritatis: loquitur Dominus ad Petrum..... pasce oves meas. Id pabuli ergo genus oves Christi salutare sibi ducere, id amplecti, eo se alere debent, quo Petri illas vox & auctoritas immiserit: unde vero hæc avocet, ac deterreat, id noxium plane, ac pestiferum existimare, ab eo vehementissime abhorrere, nec ulla capi specie, pervertique illecebra. Qui non ita se morigeros præbeant in ovibus Christi certe numerandi non sunt. Qua in causa, Ven. Fr., non possumus connivere, nec tacere, nec remissius agere: nisi enim hæc tanta cogitandi, loquendi, scribendi, legendique licentia coerceatur; & reprimatur, hoc malo, quo tamdiu afflictamur, relevati tantisper videbimur sapientissimorum, & fortissimorum Regum, & Ducum consilio & copiis: ast ejus stirpe, & semine non sublato, & extincto; (perhorresco equidem dicere, verum est dicendum) serpet illud latius, & roborabitur, orbemque terrarum totum complectetur, nec ei posthac delendo, aut propulsando militum legiones, excubiæ, vigiliæ, munitiones urbium, propugnacula imperiorum sufficient. Quem nostrum, Ven. Frat., non moveat & excitet, quod apud Ezechielem vatem Deus nobis edicit: (b) *Fili hominis, speculatorem dedi te domui Israel, ut audiens ex ore meo sermo-**

(a) 2. Cor. 13.

(b) 3. 17.

[VII]

nem, annuncies eis ex me. Quod si me dicente ad impium; morte morieris, non annunciaris ei, ipse impius in iniquitate sua morietur: sanguinem autem ejus de manu tua requiram. Hæc me sententia, fateor, dies noctesque extimulat ac pungit, nec patietur unquam in meo fungendo munere inertem esse ac timidum; vobisque me non modo adiutorem & fautorem semper, sed principem, ac ducem fore polliceor, ac spondeo. Atqui est aliud præterea depositum custodiendum nobis, Ven. Fr., magnaue animi firmitudine & constantia tuendum, Sanctissimarum scilicet Ecclesiæ legum, quibus disciplinam suam ipsa (penes quam nimirum unam ejusmodi sit potestas) constituit, quibus profecto pietas virtusque floret, quibus Christi sponsa *terribilis est, ut castrorum acies ordinata;* quarum pleræque etiam, *velut quædam fundamenta sunt ferendis fidei jacta ponderibus,* ut S. Zosimi prædecessoris Nostri verbis utamur. (a) Nihil est, quod civitatum Principibus ac Regibus majori fructui, gloriæque esse possit, quam si, ut sapientissimus fortissimusque alter prædecessor noster S. Felix Zenoni Imperatori perscriberet, *Ecclesiam Catholicam . . . sinant uti legibus suis, nec libertati ejus quemquam permittant obsistere . . . certum est enim hoc rebus suis esse salutare, ut, cum de causis Dei agatur, juxta ipsius constitutum, Regiam voluntatem Sacerdotibus Christi studeant subdere, non præferre.* De bonorum vero Ecclesiæ deposito, quæ quidem *votæ sunt opes, sacra pecunia, Sanctorum substantia, res Dei,* quemadmodum Patres, Concilia, Divinæque Litteræ significant, ac declarant, ecquidnam vobis, Ven. Fr. præcipiemus, Ecclesia nunc iis spoliata misere ac nudata? Id nempe unum, ut detis operam, ut contendatis, quo omnes intelligant, ac in animum inducant, quod Aquisgranense olim Concilium brevi hac & perspicua, accurataque sententia conclusit: *quisquis, quæ alii fideles de hæreditate possessionum suarum, ob remedium animarum suarum, Deo ad honorem, & decorem Ecclesiæ suæ, ejusque ministrorum usus, contulerunt, aut abstulerit, aut auferre præsumserit, proculdubio aliorum data in animæ suæ convertit periculum* (b). Non certe tenacitatis studio (næ omniratione cunctis hoc possumus non minus quam S. Agapitus prædecessor noster confirmare) aut *sæcularis utili-*

(a) *Epist. 7.*(b) *Cap. 37. tom. IV. Conc. Harduin. col. 1423.*

*tatis causa, sed divini consideratione judicii (a) ad ea re-
petenda movemur, quorum jubemur dispensatores esse
fideles & prudentes. Quanquam nullum plane precibus,
nec adhortationibus, nec monitis, nec actionibus no-
stris relinquunt locum Christiani Reges, civitatumque
Principes, qui se Ecclesiae nutritios (b) per Isaiam fuisse
dictos, optime tenent, atque esse gloriantur; quorum
perfecto fides, pietas, æquitas, sapientia, religio tan-
tam spem Nobis affert, tantamque expectationem ex-
citatur, ut pro certo habeamus, curaturos illos reddi pro-
tinus quæ sunt Dei Deo; neque commissuros suas per-
sonare aures his Dei ipsius vocibus & querelis: argen-
tum meum, & aurum meum tulistis, & omnia desidera-
bilia mea, & pulcherrima (c): nec dissimiles Constanti-
ni, & Caroli Magnorum futuros, quorum præcipue fuit
in Ecclesiam nobilitata liberalitas & justitia: quorum
etiam alter se professus est; nosse multa regna & reges
eorum propterea cecidisse, quia Ecclesiam expoliaverunt;
cujus rei causa suis Liberis, & iis, qui postea rempu-
blicam gerent, edicit & inculcat: quantum valemus, &
possumus, per Deum, & omnia Sanctorum merita, pro-
hibemus, contestamurque ne talia faciant, nec facere vo-
lentibus, consentiant; sed adjutores & defensores Ecclesia-
rum, & Cultorum Dei pro viribus existant (d). Neque
illud in harum litterarum extremo celari vos oportet,
Ven. Fr. quoniam tristitia mihi magna est, & continuus
dolor cordi meo, pro filiis meis, qui sunt Galliae populi,
cæterique, apud quos idem furor nondum deferbuit. Quid
mihi optatius contingeret, quam vitam pro illis profun-
dere, si eorum salus meo posset interitu repræsentari?
Non inficiamur, quin præ Nobis ferimus, permultum
ad nostri luctus acerbicatem minuendam, ac leniendam
valere invictum animi robur & constantiam, quam
complures ex vobis præstitistis, quæ menti obversatur
quotidie nostræ, quamque omnis generis quidem ho-
mines, atatis, ordinis mirifice sunt secuti: qui sane quid-
vis injuriarum, periculorum, jacturarum, suppliciorum
perpeti, mortemque ipsam oppetere maluerunt, præcla-
rumque id sibi existimarunt, quam illiciti ac nefarii Sa-
cramenti labe pollui, ac scelere alligari, atque Sedis
Apostolicæ decretis, ac sententiis non parere. Næ haud*

(a) Ep. 4. ad Cæsar. Ep. Arelat.

(c) Joel. 3.

(b) 49. 23.

(d) Ap. Balut. Capit. l. i. c. 3.

[IX]

minus est virtus, nostra memoria, quam crudelitas re-
 novata priscorum temporum. Neque ulla vero uspiam
 gens est, quam non mea cogitatio, paternusque amor,
 & cura complectatur; cujus a Nobis & a veritate dissi-
 dio non valde maream, & discrucier; cuique opitulari
 non gestiam. Nobiscum ergo societatem etiam coite pre-
 cum, ut post diuturnam hanc jactationem *Ecclesia ha-*
beat pacem, ut edificetur ambulans in timore Domini, &
consolatione Sancti Spiritus: nullaque res jam impedi-
 quin unum ex omnibus Nationibus *ovile fiat, & unus*
Pastor. Vobis interea tam bene animatis, ac paratis, &
 cui præsidentis, gregi, Apostolicam Benedictionem pro-
 pensissima voluntate impertimur. Datum Venetiis ex Mo-
 nasterio S. Georgii Major. die XV. Maii An. MDCCC.
 Pontificatus Nostri Anno I.

R. CARDINALIS BRASCHIUS
 DE HONESTIS.

